

Nieuwsbrief

Gemeenteraadsverkiezingen

Agrarische kieswijzer voor boeren en tuinders in Flevoland

In aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen op 15 maart 2023 heeft LTO Noord 17 stellingen opgesteld en voorgelegd aan de politieke partijen in Flevoland. De stellingen hebben betrekking op de agrarische sector in Flevoland.

1. Gebruik van vruchtbare landbouwgrond

De grond en omstandigheden zijn in Flevoland bijzonder geschikt voor de productie van voedsel. In Flevoland worden daardoor hogere opbrengsten per hectare gehaald dan in andere provincies. Mede hierdoor heeft Flevoland dan ook een vooraanstaande positie in de wereld op het gebied van pootaardappelen, grondstoffen voor de voedingsindustrie, uitgangsmateriaal voor de tuinbouw en kennis en productie van veeteelt/melkveehouderij. Het is belangrijk dat we de potentie van de Flevolandse gronden optimaal benutten, zodat er in andere regio's meer ruimte kan zijn voor woningbouw, industrie en natuur. Als we in Flevoland vruchtbare landbouwgrond opofferen voor andere functies (woningbouw, industrie, natuur), betekent dit dat andere provincies relatief meer grond moeten vrijmaken voor de landbouw, om te komen tot dezelfde productie. Er wordt vaak gesteld dat Nederland al veel meer voedsel produceert dan noodzakelijk, maar daar staat ook veel import van voedsel tegenover (te denken valt aan producten die hier niet kunnen groeien, zoals bananen, sinaasappels, kiwi, etc.). Ook is het op geopolitiek vlak belangrijk dat Nederland een goede positie behoudt als het gaat om de productie van voedsel.

Stelling 1

Het is onverstandig en niet wenselijk dat er vruchtbare landbouwgrond wordt opgeofferd voor bijvoorbeeld een datacenter of een kazerne. Om kostbare landbouwgrond te beschermen moet een agrarische hoofdstructuur worden vastgesteld. Hierdoor wordt het niet meer mogelijk om grootschalige functieveranderingen in het landelijk gebied door te voeren.

BVNL	Oneens	Grote werkgelegenheidsprojecten zoals een kazerne zijn cruciaal voor Flevoland
CDA	Eens	We hebben in Flevoland beperkt ruimte en willen veel. Flevoland heeft hele goede landbouwgrond. Een landelijk (en provinciaal agrarisch) hoofdstructuurplan dat aangeeft wat waar kan, helpt bij het maken van heldere keuzes.
D66	Neutraal	D66 is het ermee eens dat hoogproductieve landbouwgrond zijn functie moet behouden. De provincie Flevoland is opgedeeld in verschillende soorten zones. Er zijn gebieden met bodemdaling, gebieden dichtbij verstedelijking die voor stadslandbouw geschikt zijn, gebieden met zeer productieve landbouwgrond en gebieden die geschikt zijn voor mengvormen met natuur en recreatie, bijvoorbeeld de ooststrand. We maken steeds de afweging van vermijdbare en onvermijdbare keuzen in de bestemming van grond. In die afweging wegen we ook mee dat hoogproductieve grond voor het produceren van hoogwaardig voedsel moet worden gebruikt.
FVD	Eens	Onze fantastische boeren moeten alle ruimte krijgen om hun werk te doen en mogen nooit gedwongen worden uitgekocht.
JA21	Eens	JA21 koestert de landbouwsector en is voor het behoud van kostbare landbouwgrond, wat ons betreft worden er geen landbouwgronden onttrokken voor andere functies. Al helemaal niet door middel van gedwongen uitkoop.
PvdA	Oneens	De beschikbare grond in Nederland is beperkt en we staan voor belangrijke opgaven zoals natuurherstel, energietransitie en de woonopgave, dus moet er een goede afweging van alle belangen worden gemaakt bij het grondgebruik. Om nu vast te leggen dat bepaalde gebieden uitsluitend voor bepaalde activiteiten beschikbaar zijn gaat ons te ver.

PvdD	Eens	De Partij voor de Dieren is absoluut geen voorstander van grote datacenters en heeft er in belangrijke mate aan bijgedragen dat de provincie Flevoland beleid moet gaan maken om grote datacenters te weren uit de provincie. Wij hebben in Flevoland voldoende ruimtelijke uitdagingen. Ook zijn wij tegenstander van het bouwen van een kazerne op die plek in Zeewolde.
PVV	Eens	Het is goed om na te denken waar wat moet komen in Flevoland. Een landbouwvisie en/of een agrarische hoofdstructuur. In Flevoland zijn ook landbouwgronden die nu of in de nabije toekomst niet meer geschikt zijn om hoogproductief te boeren. Het is goed om daarover na te denken, wat daarvan de mogelijkheden kunnen zijn.
SGP	Eens	Het is de SGP die afgelopen 4 jaar heeft geprobeerd een agrarische hoofdstructuur te realiseren. Daarvoor was geen meerderheid in de Staten. We moeten echt heel zuinig zijn op onze landbouwgrond, zeker gezien de droogteproblemen elders in Nederland en Europa. Geen grootschalige functieveranderingen op deze grond. (Bladzijde 3 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Wij offeren geen vruchtbare landbouwgrond op voor stenen. Om kostbare landbouwgrond te beschermen is vaststelling om het waar niet en wel in een agrarische hoofdstructuur zo'n gek idee nog niet.
VVD	Oneens	De provincie Flevoland is er voor Wonen, Werk en Landbouw. Daarbij geldt dat niet alles (meer) kan in Flevoland en dat er zorgvuldig moet worden omgegaan met de ruimtelijke indeling. Keuzes waar landbouw bedreven moet worden, waar wonen en bedrijventerreinen worden ontwikkeld om inwoners van Flevoland ook binnen de provincie te laten werken en niet allemaal buiten Flevoland. In het landgebruik is de VVD tegen het volleggen van de productieve landbouwgronden met zonnepanelen.
BBB	Eens	
CU	Eens	Het is wenselijk dat er een agrarische hoofdstructuur komt zodat duidelijk is over wat wel en niet mag worden ontwikkeld, nu en in de toekomst.

Stelling 2

Met het programma Nieuwe Natuur zijn er in de afgelopen jaren reeds een aantal nieuwe natuurgebieden toegevoegd in Flevoland. Het eventueel verder uitbreiden van natuurgebieden mag niet ten koste gaan van landbouwgrond. Ook wordt voor de invulling van de bossenstrategie geen landbouwgrond gebruikt. In plaats daarvan kan uitbreiding van het aantal bomen plaatsvinden langs wegen, in woonwijken en in bestaande natuurgebieden.

BVNL	Eens	Landbouwgebieden zijn goed voor de voedselonafhankelijkheid en helpen mee tegen de opwarming van de aarde
CDA	Eens	Eens met toevoegen van bomen en biodiversiteit in de gebouwde omgeving. Op goede hoogproductieve landbouwgrond willen we geen bossen
D66	Neutraal	D66 is het er mee eens dat hoogproductieve landbouwgrond zijn functie moet behouden. Het moet wel mogelijk zijn om de functie van een stuk grond te veranderen als de landbouwgrond zijn hoogproductieve functie verliest.
FVD	Eens	Het verder uitbreiden van natuurgebieden mag niet ten koste gaan van landbouwgrond.
JA21	Eens	JA21 wil ruimte geven aan de landbouwsector en zeker geen kostbare landbouwgrond omzetten naar natuur.
PvdA	Oneens	Er kunnen altijd redenen zijn om toch te kiezen voor het gebruik van landbouwgrond voor natuur of bos, het heeft niet onze voorkeur. Het moet na zorgvuldige afweging wel mogelijk zijn.
PvdD	Oneens	De Partij voor de Dieren is een groot voorstander van het versterken van de ecologische hoofdstructuur, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en het robuuster maken van de Flevolandse natuur. Dit gaat wat ons betreft samen met een natuurinclusieve, duurzame en toekomstgerichte akkerbouw. Ook de landbouw heeft baat bij voldoende biodiversiteit en daarom moeten wij deze koesteren.
PVV	Eens	Nieuwe Natuur is postzegelgroen en voegt niets toe, maar werkt eerder belemmerend. De Ecologische Hoofd Structuur probeert men weer te herstellen, maar de PVV is hier fel tegenstander van.

SGP	Eens	Er moet toekomstperspectief zijn voor de boeren. De SGP vindt dat groene gordels en gebieden in de steden en dorpen worden gerealiseerd. Agrarisch natuurbeheer moet meer worden gewaardeerd. Geen extra natuurgebieden! (Bladzijde 5, 6 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Er worden geen nieuwe natuurgebieden in Flevoland toegevoegd!
VVD	Eens	Productieve landbouwgronden worden niet omgezet voor nieuwe natuur.
BBB	Eens	
CU	Neutraal	De bossenstrategie voorziet op verschillende manieren in toename van natuur. Ook door bijvoorbeeld agroforestry. Wij vragen daarbij ook aandacht en ruimte voor grondmobiliteit, structuurversterking en kavelruil, meervoudig landgebruik is daarbij een mogelijkheid.

Stelling 3

Voor de woningbouwopgave wordt geen extra landbouwgrond gebruikt naast de grond die daarvoor nu al is aangewezen. Dit betekent dat voor de bouw van de nieuwe woningen gekozen moet worden voor een hoge bebouwingsdichtheid, weliswaar met daaromheen voldoende groene gezamenlijke ruimte om er plezierig te kunnen leven.

BVNL	Oneens	In de zoom van bebouwde gebieden zal er voor huisvesting weleens gebied moeten worden opgeofferd
CDA	Oneens	Eens met het laatste deel van de stelling. Inbreiding voor uitbreiding. Maar met deze stelling zet je alle dorpen en wijken op slot en wordt het onmogelijk voor ouderen en starters om in eigen dorp of stad te blijven wonen.
D66	Oneens	Een hoge bebouwingsdichtheid is geen (volledige) oplossing voor het woningtekort. Meer woningen op elkaar bouwen gaat bijvoorbeeld al snel ten koste van de gezamenlijke groene ruimte. Als landbouwgrond niet meer hoogwaardig is en het onvermijdbaar is dat deze grond de landbouwfunctie verliest, moet het mogelijk zijn om daar woningen te bouwen.
FVD	Eens	Woningbouw mag niet ten koste gaan van landbouwgrond.
JA21	Eens	JA21 wil geen woningen bouwen op kostbare landbouwgrond. Wij zetten in op de bouw van nieuwe wijken die goed ontsloten worden door het openbaar vervoer en een goed wegennet.
PvdA	Oneens	Ook hier geldt dat er redenen kunnen zijn om landbouwgrond toch voor woningbouw in te zetten. Andersom is echter ook mogelijk. Het kan nuttig zijn om een deel van thans bebouwde grond om te zetten in landbouwgrond (bijvoorbeeld voor stadslandbouw).
PvdD	Oneens	Voor woningbouw wordt als eerste de bestaande bebouwing beter benut. Vervolgens wordt er binnenstedelijk natuurinclusief gebouwd en tot slot kan bebouwing aan de rand van bestaande woonkernen plaatsvinden. Groen wordt zoveel mogelijk gespaard en verder uitgebreid.
PVV	Eens	De omschrijving behorende bij stelling 1.3 is in lijn met het PVV verkiezingsprogramma, inclusief een goede bereikbaarheid.
SGP	Eens	Binnenstedelijk bouwen en in de kernen (leefbaarheid dorpen) heeft de voorkeur van de SGP. De Structuurvisie Flevoland geeft de richting aan. We vrezen echter dat rondom Dronten bijvoorbeeld er toch een beroep gedaan gaat worden op landbouwgronden. Er zal daar een goede afweging gemaakt moeten worden. (Bladzijde 10, 11 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Oneens	We zitten met een grootschalig woningtekort. Flevoland is toentertijd drooggelegd om onder andere juist hierin te voorzien. Daar is bouwgrond voor nodig. Wij zullen uitermate goed nadenken hoe dit in een structuurplan kan worden vastgesteld. Geen zware verdichting in de dorpen omdat dit ten koste gaat van de leefbaarheid.

VVD	Oneens	In Flevoland zal voor de woonopgave grootstedelijk – Almere en Lelystad – worden gebouwd maar ook de kleinere gemeenten Zeewolde, Dronten, Noordoostpolder en Urk leveren een beperkte bijdrage aan de woonopgave. Dit op de hiervoor nu al bestemde gronden, naar de toekomst zal in relatie tot vraag 1.1 bepaald moeten worden waar landbouw wordt bedreven en waar (grootschalige) woningbouw.
BBB	Eens	
CU	Oneens	Het is niet realistisch om te stellen dat er geen ha extra landbouwgrond mag worden gebruikt voor toekomstige woningbouw. Wij zijn wel voorstander voor eerst inbreiding en natuur inclusief bouwen voordat bestaande landbouwgrond in beeld komt.

2. Steun voor jonge landbouwers

De agrarische sector investeert al decennialang in de verduurzaming van de sector en zal dit moeten blijven doen om te kunnen blijven voldoen aan de wensen van de samenleving. Jonge boeren die net het bedrijf van hun ouders hebben overgenomen, hebben vaak niet de financiële ruimte om in die fase te investeren in de toekomstbestendigheid van hun bedrijf, terwijl dat vaak wel noodzakelijk en gewenst is.

Stelling

De provincie faciliteert bedrijfsovername/bedrijfsinvesteringen door jonge boeren een financiële stimulans te geven (bijvoorbeeld d.m.v. het opnieuw openstellen van de Regeling Jonge Landbouwers in Flevoland). Met de subsidie Jonge landbouwers kunnen ondernemers investeren in gebouwen, grond, machines en verplaatsbare installaties. Zo kunnen zij beter inspelen op marktontwikkelingen en wensen van de samenleving.

BVNL	Eens	Maar ook graag voor andere soorten mkb bedrijfsoverdracht, niet alleen voor jonge boeren.
CDA	Eens	Investeren in kennisontwikkeling en nieuwe methoden voor duurzaamheid is nodig. Dat doen we met de Boerderij van de Toekomst. Ook kunnen starters beroep doen op Popsubsidies. Herinvoering van de regeling Jonge landbouwers vinden we een goed idee.
D66	Eens	Flevoland heeft de jonge (boeren)ondernemers hard nodig voor duurzaamheidsslag en hun rol in het beheren van het landschap. D66 wil dat de provincie (extra) steun geeft aan (boeren)ondernemers met verduurzamen.
FVD	Eens	Wij willen het ook voor de volgende generatie mogelijk maken om te blijven boeren.
JA21	Oneens	JA21 vindt het subsidiëren van bedrijven geen kerntaak van de provincie. Door als provincie te focussen op de kerntaken houden we de lasten voor iedereen zo laag mogelijk.
PvdA	Eens	De provincie stimuleert jonge boeren om te investeren in de overgang naar een zo duurzaam mogelijke bedrijfsvoering. Daarbij worden wel voorwaarden gesteld aan het tempo van de verduurzaming en komen er op dat gebied resultaatafspraken.
PvdD	Oneens	Om de uitstoot te verminderen en de natuur te herstellen, moet het Rijk de leiding nemen bij het nemen van maatregelen en niet de problemen afschuiven op provincies. Investeren in technologische lapmiddelen of het verplaatsen van intensieve veehouderijen zijn schijnoplossingen waarmee boeren nog langer aan het lijntje worden gehouden.
PVV	Eens	Om koploper te blijven, is innovatie een groot goed.
SGP	Eens	De SGP heeft de motie om onze jonge boeren bij te staan destijds in de Tweede Kamer ingediend. De meerderheid sloot zich hierbij aan.
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Extra ondersteuning voor jonge boeren.

VVD	Eens	Ook jongeren kunnen gebruik maken van bestaande subsidie regelingen – waaronder POP3-gelden.
BBB	Oneens	De jonge boeren regeling wordt landelijk geregeld dit om gelijke kansen voor iedereen te houden.
CU	Eens	Daar waar mogelijk moet de provincie bedrijfsovername voor jonge landbouwers stimuleren en ondersteunen (denk daarbij ook bijvoorbeeld aan POP3 en/of GLB regelingen).

3. Geschikte locaties voor huisvesting van arbeidsmigranten

Naast de woningbouwopgave voor inwoners van eigen bodem, ontstaat er ook steeds meer vraag naar woonruimte voor arbeidsmigranten. Huisvesting van arbeidsmigranten vindt vaak plaats in het landelijk gebied, in grootschalige wooncomplexen. Dit heeft een aantal nadelige en ongewenste gevolgen.

Stelling

De provincie stopt met het vergunnen van nieuwe, grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten in het landelijk gebied, ver van sociale voorzieningen en openbaar vervoer.

BVNL	Eens	Zonder goede infrastructuur geen grootschalige bebouwing
CDA	Oneens	We hebben grootschalige huisvesting voor arbeidsmigranten nodig om het opkopen van boerderijen en huizen voor arbeidsmigranten te stoppen. Dit komt de leefbaarheid van het platteland niet ten goede. Wel vinden we dat iedere gemeente een max. moet stellen aan het aantal grootschalige huisvestingen.
D66	Eens	D66 vindt dat arbeidsmigranten, ook tijdelijke, recht hebben op goede huisvesting met toegang tot voorzieningen.
FVD	Eens	Immigratie zorgt voor woningnood en verlies aan sociale cohesie.
JA21	Eens	JA21 is tegen grootschalige huisvesting arbeidsmigranten. Daarnaast willen wij een betere regulering van arbeidsmigratie bijvoorbeeld door de invoering van werkvergunningen.
PvdA	Oneens	Arbeidsmigranten hebben recht op een fatsoenlijk onderkomen. Bij voorkeur is dat zo dicht mogelijk bij de plaats waar zij werken. Verder moet het ook in het planologische raamwerk passen. Wij sluiten dus niet uit dat ook in het landelijk gebied huisvesting voor hen zal worden gerealiseerd.
PvdD	Eens	De Partij voor de Dieren wil van regionalisering van productie en diensten het uitgangspunt maken. Dat is minder ontwrichtend voor zowel de Nederlandse economie als de economieën in de landen waar de arbeidsmigranten vandaan komen. Op dit moment is arbeid in Nederland erg duur. Door arbeid in Nederland goedkoper te maken, neemt de vraag naar goedkope arbeid uit het buitenland af. Daarnaast wil de Partij voor de Dieren de positie van de individuele werknemer versterken, met inbegrip van de vaak kwetsbare arbeidsmigranten.
PVV	Eens	De samenleving moet niet opdraaien voor de kosten, terwijl het bedrijfsleven de winst pakt.
SGP	Eens	Arbeidsmigranten horen bij de bedrijven die hen inhuren en/of binnen de bebouwde komgrens te worden gehuisvest.
Sterk Lokaal Flevoland	Oneens	Het huisvesten van arbeidsmigranten is momenteel een probleem, evenals het huisvesten van statushouders. Wij vinden dat dit nooit ten koste mag gaan van onze starters en Flevolandse die langer dan twee jaar op de wachtlijst staan voor een woning. De provincie zou dus meer moeten kijken bij de vergunningverlening hoe en waar met meer spreiding arbeidsmigranten gehuisvest kunnen worden.
VVD	Oneens	Arbeidsmigranten vormen een belangrijke motor voor de agrarische sector – waaronder voor biologische landbouw, glastuinbouw, bollenteelt, fruitteelt – maar ook op gangbare bedrijven voor bijv. pootgoed sorteren. Hiervoor moet passende ruimte, goede huisvesting worden aangeboden in het gebied – dicht

		bij de arbeidslocatie. Dit geldt niet voor die arbeidsmigranten die in de visverwerking, logistiek of andere sectoren binnen de plaatsen zelf werkzaam zijn. Deze migranten moeten binnen de dorpen/steden gehuisvest worden. Flevoland biedt geen huisvesting voor migranten die buiten de polder – bijvoorbeeld Slagharen – werkzaam zijn.
BBB	Eens	Grootschalig is ongewenst, maar het moet wel kwalitatief goede huisvesting zijn op kleinschalig niveau.
CU	Neutraal	De ChristenUnie is voor een menswaardige huisvesting van arbeidsmigranten. Bereikbaarheid en voorzieningen zijn daarbij een belangrijke voorwaarde.

4. Tegengaan van bodemdaling

In verschillende delen van Flevoland (vooral ten zuidwesten van Emmeloord en in Zuidelijk Flevoland) is sprake van een onomkeerbaar proces van bodemdaling. Om het agrarisch gebruik in de bodemdalings-gebieden te kunnen continueren wordt het waterpeil stelselmatig aangepast. Technisch gezien kan deze peilaanpassing nog tot in lengte van jaren worden toegepast. Vanuit maatschappelijk oogpunt wordt de roep steeds luider om de peilaanpassing te staken en voor de bodemdalingsgebieden te kiezen voor andere functies. Veel agrariërs ondernemen echter al decennia in de bodemdalingsgebieden. Velen van hen (of hun opvolgers) al vanaf de drooglegging van de Flevopolder. Zij kwamen naar Flevoland voor toekomstperspectief.

Stelling 1

De provincie zet zich in, en stimuleert via financiële regelingen, om met behulp van technische oplossingen bodemdaling in Flevoland tegen te gaan, waardoor ook in gebieden met bodemdaling de bestaande agrarisch functie toekomst blijft houden.

BVNL	Oneens	Bodemdaling is te voorzien en is een ondernemersrisico.
CDA	Oneens	Uiteindelijk zorgt voortdurende peilaanpassing voor versnelde inklinking. Als je daar nog jaren mee doorgaat schuif je het probleem naar de toekomst. Beter is het nu samen met de boeren zoeken naar toekomstbestendige gewassen en verdienmodellen.
D66	Oneens	Voor D66 is het behoud van grond- en waterkwaliteit prioriteit. Wij zijn terughoudend als het gaat om technische oplossingen te financieren, tenzij de agrarische functie gericht is op het produceren van hoogwaardig voedsel of bio-based bouw materiaal.
FVD	Eens	Landbouwgrond moet ondanks bodemdaling haar functie behouden.
JA21	Oneens	Flevoland is met de boeren in het gebiedsproces aan het nadenken hoe we met de voorziene daling om kunnen gaan. We zitten nu nog in het proces van kennisontwikkeling. Investerings (in geld) is nog niet aan de orde in deze fase. Ondersteunende programma's in het kader van een beter perspectief zijn de middelen.
PvdA	Eens	Daar waar natuurlijke oplossingen voor het tegengaan van bodemdaling niet mogelijk zijn zullen wij onderzoeken welke technische middelen eventueel ingezet kunnen worden.
PvdD	Oneens	Grondwaterstanden gaan waar nodig omhoog om natuurwaarden te beschermen en (veen)bodemdaling te stoppen. Indien dit niet mogelijk blijkt, wordt deze grond teruggegeven aan de natuur.
PVV	Eens	De provincie moet de regie pakken in het overleg om het peilbesluit zo efficiënt mogelijk te gebruiken en daarmee de agrarische functie te behouden.
SGP	Eens	Bodemdaling is geen ondernemersrisico. Er is nu koude sanering bezig omdat de betreffende ondernemers met de rug tegen de muur staan. Heel erg schrijnend! Er zijn nog steeds technische maatregelen denkbaar voor de korte en middellange termijn. Op lange termijn zal er maatwerk vanuit de overheid moeten worden geboden. (Bladzijde 3, 4 Verkiezingsprogramma SGP)

Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Bodemdalings in de Noordoostpolder en Zuidelijk Flevoland dient te worden opgelost. Mogelijk door een wetenschappelijk bureau in samenwerking met het Waterschap hier onderzoek te laten doen.
VVD	Eens	Voor de korte- en middellange termijn moet de agrarische functie behouden blijven. Voor de langere termijn moet gekeken worden naar de producten die nog wel op deze gronden geteeld kunnen worden. De provincie is hier samen met het waterschap verantwoordelijk voor.
BBB	Eens	Maar tot op zekere hoogte, het is nog onzeker hoe groot de bodemdaling is en hoe dit met technische mogelijkheid opgelost kan worden
CU	Eens	Daar waar mogelijk ondersteunen en stimuleren wij het waterschap bij het nemen van maatregelen die bodemdaling tegengaan.

Stelling 2

Indien de provincie ervoor kiest om bodemdaling niet met technische oplossingen aan te pakken, maar om de landbouwgrond in die gebieden af te waarderen, dan worden de agrarisch ondernemers in deze gebieden financieel volledig gecompenseerd of wordt de mogelijkheid geboden om de onderneming elders op een gelijkwaardig bedrijf voort te zetten.

BVNL	Oneens	Is gewoon bedrijfsrisico.
CDA	Eens	Zie boven. Als het de bestemming landbouw verliest moeten boeren gecompenseerd worden.
D66	Eens	D66 wil dat Flevoland haar karakter als landbouwprovincie behoudt. We hebben onze (boeren)ondernemers dan ook hard nodig: in de afgelopen 20 jaar zijn al 30% van de bedrijven gestopt en dat terwijl de landbouwgrond slechts met 2,5 % is afgenomen. Als agrarische grond in bodemdalingsgebieden een andere functie krijgt, moet de provincie ondernemers daarom de kans bieden hun bedrijf elders voort te zetten
FVD	Eens	Agrarische ondernemers moeten in staat gesteld worden om ook in de toekomst te blijven bestaan.
JA21	Oneens	Het inventariseren van bodemdaling en de gevolgen daarvan voor de landbouw zijn aan de gang; concrete maatregelen zijn nog niet te indiceren; zie de lopende pilots en het Actieplan bodem en water.
PvdA	Eens	Daar waar landbouwgrond vanwege bodemdaling niet langer geschikt is voor landbouw zal in overleg met betrokkenen naar een passende oplossing worden gezocht.
PvdD	Oneens	Waar het verhogen van grondwaterstanden nadelige gevolgen heeft voor de akkerbouw worden agrariërs begeleid bij het omschakelen naar andersoortige en duurzame teelten (bijvoorbeeld natte teelt) of worden de agrariërs op passende wijze gecompenseerd.
PVV	Eens	Voordat dit gebeurt, moet eerst duidelijk zijn dat economisch boeren geen zin meer heeft. Er zal in overleg gekozen moeten worden waarvoor de grond dan kan worden gebruikt.
SGP	Eens	Wanneer echt geen voorzieningen kunnen worden getroffen dient de agrariër te worden geholpen door bijv. verplaatsing. Waarschijnlijk is veehouderij in zulke gebieden nog heel lang mogelijk en hoeven we nog niet te denken aan niet-agrarische functiewijziging. (Bladzijde 4 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Oneens	Dit zal zo omvangrijk zijn dat dit de Rijksoverheid mede gefinancierd zou moeten worden.
VVD	Oneens	In het verlengde van antwoord 4.1 wordt het maximale gedaan om de agrarische functie te behouden, daarin te investeren en op langere termijn kijken naar verkaveling binnen de sector. Hier biedt de overheid ondersteuning voor het verplaatsen van bedrijven.
BBB	Eens	

CU	Neutraal	Het is niet aan de provincie om gronden af te waarderen in het kader van bodemdaling. Wanneer gronden niet meer geschikt zijn voor bepaalde vormen van (hoogrenderende) akkerbouw, is dit onderdeel van het ondernemersrisico. Wanneer de provincie wel actief gronden afwaardeert dan moet de eigenaar daarvoor worden gecompenseerd.
----	----------	--

5. Maatregelen tegen verzilting

In het kader van de ontwikkelingen in het landelijk gebied zal bodem en water meer sturend worden. De minister heeft hiervoor verschillende structurerende keuzes opgesteld. Een van deze keuzes gaat over het niet altijd garanderen dat maatregelen genomen kunnen worden om verziltende gebieden te voorzien van zoetwater van elders in toekomst. Waardoor er bij watertekort vaker sprake zal zijn van tijdelijke en regionale verzilting. Het inpassen van deze structurele keuze kan zeer grote gevolgen hebben voor de bedrijfszekerheid van de Flevolandse agrariërs in de toekomst.

Stelling

De provincie zet gezamenlijk met de agrariërs in op de bestrijding van verzilting, o.a. door systemen zoals druppelirrigatie of ondergrondse zoetwaterbuffers te subsidiëren, om zo maatregelen te garanderen tegen de verziltingsproblematiek.

BVNL	Eens	Dit is in tegenstelling tot het voorgaande een structurerend probleem en dient te worden gecompenseerd
CDA	Eens	Als uit onderzoek blijkt dat dit effectief is moeten we dit inzetten.
D66	Neutraal	Verzilting is een brede maatschappelijke uitdaging die ook met drinkwater en waterkwaliteit te maken heeft. Daarbij moeten we keuzes maken tussen vermijdbare- en onvermijdbare zaken. Inzetten op het terugdringen van verzilting kan een gezamenlijke taak zijn op voorwaarde dat er een goede kosten-batenanalyse wordt gemaakt.
FVD	Eens	De provincie moet agrariërs ondersteunen bij door hen geschikt geachte maatregelen.
JA21	Oneens	JA21 wil verzilting zoveel mogelijk tegengaan. Op dit moment lopen er nog inventarisaties en zijn deze maatregelen nog niet aan de orde.
PvdA	Eens	Wij vinden dat in deze ook het waterschap een rol heeft, maar willen daar wel een bijdrage aan leveren. Oplossingen mogen niet ten koste gaan van de drinkwatervoorziening.
PvdD	Eens	De provincie moet zowel inzetten op de bestrijding van verzilting, als het telen van gewassen in zilte grond.
PVV	Eens	Verzilting hoeft niet in Flevoland, dat is een landelijke keuze waartegen het bestuur zich moet verzetten.
SGP	Eens	Samenwerking is heel belangrijk. Dit zijn thema's waarbij we prima financieel een stimulerende rol kunnen spelen als overheid.
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Verzilting zal samen met de agrariërs moeten worden bestreden.
VVD	Eens	De provincie ondersteunt, stimuleert en voert in proeftuinen innovaties door om dit in breder gebied te kunnen toepassen. Dit alles om de agrarische functie hier te kunnen behouden.
BBB	Eens	
CU	Eens	De provincie werkt actief mee aan de ondersteuning van maatregelen die verzilting tegengaan.

6. Stikstofruimte en het legaliseren van PAS-melders

Als gevolg van het stopzetten van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) beschikken veel melkveebedrijven, die onder de PAS konden volstaan met een melding, op dit moment niet over de juiste vergunning. Ondanks dat

het ministerie meerdere keren heeft aangegeven deze zogenaamde PAS-melders met voorrang te gaan legaliseren is dat tot op heden niet gebeurd. De praktijk is dat agrarische bedrijven door overheden en industrie worden opgekocht om de stikstofruimte buiten de landbouw te kunnen gebruiken. Hierdoor kunnen PAS-melders niet gelegaliseerd worden. Deze werkwijze draagt niet bij aan het toekomstperspectief voor (jonge) boeren die dat juist nu nodig hebben om hun bedrijf te kunnen voortzetten en om te kunnen bijdragen aan voedselzekerheid in Nederland.

Stelling 1

Het weglekken van stikstofruimte uit de agrarische sector moet worden voorkomen. Er moet een schot worden aangebracht tussen 'groene' (uit landbouw) en 'grijze' (uit industrie) stikstof.

BVNL	Eens	Stikstof is sowieso een onzindiscussie.
CDA	Eens	Alle sectoren moeten bijdragen aan de stikstofreductie.
D66	Neutraal	De stikstofruimte moet zeker ook ten gunste komen aan PAS-melders. Daarbij maken we geen expliciet onderscheid tussen het boerenbedrijf en andere bedrijven. De implementatie van de PAS is een fout van de overheid. Wat D66 is het een prioriteit heeft om de negatieve gevolgen hiervan te herstellen.
FVD	Eens	In principe zijn wij in zijn geheel tegen de kabinetsplannen om de stikstofuitstoot terug te dringen. Echter zijn wij voor dit schot zodat wij in de tussentijd boeren ruimte kunnen verschaffen.
JA21	Eens	JA21 verzet zich tegen het landelijk stikstofbeleid. JA21 is tegen de gedwongen uitkoop van boeren. Wij gaan dus zeker ook geen boeren uitkopen ten faveure komt van andere activiteiten.
PvdA	Oneens	We zijn het me u eens dat zorgvuldig omgegaan moet worden met de beschikbare stikstofruimte. Verhandeling buiten de sector moet kunnen mits daar een maatschappelijk belang mee gediend is. Tenslotte moeten er maatregelen komen die prijsopdrijving voorkomen.
PvdD	Eens	Stikstof uit luchtvaart en industrie is een andere stikstofverbinding dan de stikstof die vrijkomt uit de veehouderij. De Partij voor de Dieren is tegen het uitruilen van deze twee emissies en vindt dat deze twee problemen naast elkaar bestaan. Beiden dienen teruggedrongen te worden naar wat nodig is en niet verrekend.
PVV	Eens	Voor de PVV is stikstof een door het Rijk gecreëerd probleem met een andere agenda. Groen opgekochte stikstof moet niet worden ingezet voor niet agrarische projecten.
SGP	Eens	Een schot tussen groene en grijze stikstof is zeer gewenst. Anders komen we nooit tot legalisering van alle Pas melders. (Bladzijde 3 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	
VVD	Oneens	De pasmelders moeten met voorrang worden gelegaliseerd uit de provinciale stikstofbanken. Hiervoor moet uitwisseling tussen de banken mogelijk zijn.
BBB	Eens	
CU	Eens	Juridisch is dit tot op heden niet mogelijk aangezien er in de wet geen onderscheid wordt gemaakt tussen stikstofoxiden en ammoniak. Wij zouden voor een dergelijke wetswijziging zijn.

Stelling 2

Legalisatie van PAS-melders en interimers in de provincie Flevoland hebben de hoogste prioriteit. Stikstofruimte die in de provincie Flevoland vrijkomt, wordt eerst gereserveerd voor het legaliseren van PAS-melders en interimers.

BVNL	eens	Stikstof is sowieso onzin
CDA	Eens	Hiervoor moet een landelijke en provinciale stikstofbank komen.
D66	neutraal	D66 vindt inderdaad dat PAS melders een hoge prioriteit hebben. Tegelijkertijd zorgt de alsmaar verergerende woningcrisis ook voor een impact op onze provincie, met name voor onze starters en jongeren. D66 vindt daarom dat stikstofruimte ook moet toekomen aan vergunningen voor de woningbouw, zodat we snel betaalbare woningen kunnen bouwen.
FVD	Eens	Wij zijn tegen alle stikstofmaatregelen, maar vinden dat PAS-melders voorrang verdienen omdat zij door het kabinet schandelijk zijn behandeld.
JA21	Eens	Wij willen ons inzetten om PAS-melders tegemoet te komen. De legalisatie van PAS-melders heeft grote prioriteit voor JA21.
PvdA	Eens	Eens, echter vinden wij dat dit in een landelijke regeling moet worden vastgesteld met daarbij ook oog voor natuurherstel
PvdD	Oneens	De Partij voor de Dieren is absoluut van mening dat boeren die de dupe zijn van falend overheidsbeleid de helpende hand geboden moet worden. Echter, gaat voor ons het terugdringen van de stikstofemissie hand in hand samen met een substantiële krimp van de veehouderij. Dit kan niet samengaan met het legaliseren van alle PAS-melders en hierin zullen wij keuzes moeten maken. De PAS-melders die hierdoor moeten stoppen bieden wij perspectief door hen te begeleiden naar een toekomstgerichte, duurzame akkerbouw
PVV	Eens	In aansluiting op 6.1, is het een schande om PAS melders zo lang te laten bungelen. Hier moet prioriteit de boventoon voeren.
SGP	Eens	Hulp en legalisering PAS-melders is noodzakelijk. Het is de SGP geweest die vrijwel gelijk na de uitspraak van de rechter in een motie opgeroepen heeft om PAS melders met voorrang te legaliseren. (Bladzijde 3 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Legalisatie van PAS-melders is een must. Stikstofruimte die vrij komt is voor die legalisering.
VVD	Eens	Zie antwoord 6.1
BBB	Eens	
CU	Eens	PAS-melders en interimers hebben onze hoogste prioriteit. Zij hebben te goeder trouw gehandeld.

Stelling 3

Bij eventuele handhavingsverzoeken richting PAS-melders of interimers zal de provincie ongeacht een rechterlijke uitspraak geen dwangsom opleggen.

BVNL	eens	Belachelijke gedachte
CDA	Eens	De provincie moet er alles aan doen om het innen van boetes te voorkomen maar uiteindelijk moet ook de provincie zich aan de wet houden.
D66	eens	Wat D66 Flevoland betreft staat voorop dat de fout rondom de PAS gemaakt is door de overheid. Die fout moet eerst rechtgezet worden.
FVD	Eens	De provincie moet pal achter de boeren, en daarmee de PAS-melders, staan.
JA21	Eens	JA21 vindt dat de provincie zich moet verzetten tegen het landelijke stikstofbeleid. Het opleggen van dwangsommen aan PAS-melders is geen optie. Dat doen we absoluut niet.
PvdA	Oneens	Wij kennen in Nederland de scheiding der machten. Dat willen wij graag zo houden, een eenmaal opgelegde dwangsom zal dan ook alleen via een hoger beroep kunnen worden teruggedraaid.
PvdD	Oneens	De Partij voor de Dieren wil een betrouwbare overheid. Dit betekent ook een overheid die zichzelf ook aan de wet houdt en gerechtelijke uitspraken respecteert.

PVV	Eens	Met de PVV in Gedeputeerde Staten, zullen wij ons hiertegen verzetten en alle middelen inzetten om dit te voorkomen.
SGP	Eens	Geen dwangsom opleggen door falend rijksbeleid. (Bladzijde 3, 4 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens/ Oneens	Pas als de hoogste rechtelijke macht handhaving imperatief voorschrijft dan kan de provincie geen kant op. Anders maken zij zichzelf strafbaar.
VVD	Oneens	De provincie moet de wet volgen en uitvoeren. Daarom is het dat er met de hoogste spoed de pasmelders en interimers een legale vergunning moet worden gegeven.
BBB	Oneens	Dit wijst naar rechtelijke ongehoorzaamheid, wij zullen alles doen om de stikstofnormen te verruimen nu zijn ze zo streng dat heel Nederland op slot gaat.
CU	Oneens	Wij moeten ons aan de wet houden en ook aan rechtelijke uitspraken. Wij willen wel alle wettelijke mogelijkheden benutten om deze doelgroep geen slachtoffer te laten zijn handhavingsverzoeken.

7. Verbeteren van de biodiversiteit

Behoud van voldoende biodiversiteit is van belang voor een gezonde leefomgeving en toekomst-bestendige voedselproductie. Door middel van bijvoorbeeld de ANLb-regeling (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer) worden boeren ondersteund bij de bescherming en verbetering van de leefomgeving van dieren.

Stelling

De provincie geeft een impuls aan het verbeteren van de biodiversiteit in het landelijk gebied door verhoging van het budget voor de ANLb-regeling en voor stimuleringsprojecten op boerenbedrijven.

BVNL	Oneens	Mensgestuurde biodiversiteit is flauwekul, laat de natuur haar gang gaan
CDA	Oneens	Natuurbeheer is een dienst die een boer levert aan de gemeenschap. Daar past een redelijke betaling bij. De ANLB regeling is een landelijke regeling. Daar gaat de provincie niet over. Ze gaat wel over stimuleringsubsidies, die kunnen ingezet worden.
D66	Eens	D66 Flevoland wil de biodiversiteit in de provincie koesteren. Gelukkig zijn er een hoop boerenbedrijven die ook graag de biodiversiteit in het landelijk gebied willen verbeteren. Agrarische ondernemers hebben immers een rol en een taak in het landschapsbeheer. Wat D66 betreft moet de provincie hen daarbij inderdaad ondersteunen.
FVD	Oneens	FVD wil niet meewerken aan de onbetaalbare energietransitie, die via de ANLb-regeling wordt gefaciliteerd.
JA21	Eens	Wij zien een centrale rol voor boeren in natuuronderhoud. Het is een doel om de biodiversiteit middels programma's te verbeteren
PvdA	Oneens	De biodiversiteit is het best gebaat bij een zo natuurlijk mogelijke omgeving. Alleen als dat als uitgangspunt wordt gehanteerd zal de provincie dit stimuleren.
PvdD	Eens	
PVV	Eens	Dit is een win-win situatie dus doen.
SGP	Eens	Er wordt door de sector al enorm veel gedaan maar een extra impuls vanuit de overheid stimuleert en geeft ook waardering voor alle inspanningen. (Bladzijde 4 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Neutraal	Wij hebben thans geen inzicht in de financiële situatie van de provincie. Als er geld overblijft uit de jaarrekeningen zou er gedacht kunnen worden om extra budget vrij te maken voor de ANLb-regeling en voor stimuleringsprojecten op boerenbedrijven.
VVD	Eens	Daar wordt binnen de provincie al volop ingezet – de VVD leverde een bijdrage vanuit de moto 'Flevoland Bloeit!'

BBB	Eens	
CU	Eens	Anlb moet worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

8. Investeren in een goed provinciaal landbouwprogramma

De agrarische sector heeft in de afgelopen decennia al veel milieuwinst bereikt en er zijn tal van ontwikkelingen die verdere milieu- en natuurwinst mogelijk maken in de toekomst. Denk aan natuurlijke ziekte- en plaagbestrijding met insecten, groenbemesters en aanpassingen in het bouwplan. Verdere reductie van gewasbescherming is mogelijk met behulp van nieuwe resistente rassen en verschillende vormen van precisielandbouw. Reductie van kunstmest is mogelijk door de teelt van vlinderbloemige gewassen zoals veldbonen, soja en erwten. Deze gewassen halen stikstof uit de lucht, waardoor er minder stikstof in de vorm van (kunst)mest nodig is. Het verbeteren van het bodemleven en het verhogen van het organische stofgehalte leiden tot minder uitspoeling van nutriënten en een potentiële besparing op kunstmest. Ook voor het verhogen van de biodiversiteit zijn er mogelijkheden, ook voor de landbouwsystemen die we kennen in Flevoland. Denk aan alternatieve vormen van slootkantbeheer, in samenwerking met het waterschap.

Stelling

De provincie Flevoland ondersteunt verdere verduurzaming van de agrarische sector door te investeren in een provinciaal landbouwprogramma dat bovengenoemde ontwikkelingen ondersteunt.

BVNL	Oneens	Dat moeten de ondernemers zelf betalen en uitvoeren als de markt erom vraagt
CDA	Eens	Dit doen we al en blijven dit doen
D66	Eens	D66 Flevoland slaat graag de handen ineen met de agrarische sector om te verduurzamen! D66 zet zich in voor duurzame landbouw die in samenhang met de leefomgeving is. Wij zijn het er dan ook mee eens dat verduurzaming van de agrarische sector door een provinciaal landbouwprogramma ondersteund moet worden.
FVD	Oneens	Boeren moeten zelf kunnen bepalen over hun bedrijfsvoering. Vanuit de provincie is overmatige natuurregie ongewenst.
JA21	Eens	JA21 vindt dat verduurzaming altijd op vrijwillige basis moet plaatsvinden. Als boeren uit eigen beweging verduurzamen, dan kan daar een bijdrage voor beschikbaar gesteld worden.
PvdA	Eens	Wij zien wel kansen voor een provinciaal landbouwprogramma voor verdere verduurzaming.
PvdD	Eens	Er liggen geweldige kansen om het tij in de landbouw nu te keren. Flevoland kan de noodzakelijke aanpak om de uitstoot van stikstof te verminderen aangrijpen om ondernemers die kansen te bieden. Investeren in alternatieven voor de gangbare landbouw, zoals natte teelten, voedselbossen en biocyclische teelt zonder mest en kunstmest, biedt boeren een duurzaam perspectief.
PVV	Eens	Er zal een Flevolandse landbouwvisie moeten komen, waarin een toekomstbestendige landbouw wordt gegarandeerd.
SGP	Eens	Om de agrarische sector toekomstperspectief te bieden is een meerjarenvisie van belang. De SGP pleit al heel lang voor zo'n Flevolandse landbouwvisie. Die moet direct na de verkiezingen beschreven gaan worden. (Bladzijde 3, 4 SGP Verkiezingsprogram)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Sterk Lokaal Flevoland zet zich in om samen met alle overheden, organisaties en burgers zich gezamenlijk in te zetten om de biodiversiteit te vergroten. Maar hier zijn ook weer financiën voor nodig. Zie antwoord bij vraag 7
VVD	Eens	De VVD is er groot voorstander van dat de provincie Flevoland verdere verduurzaming van de agrarische sector ondersteunt door te investeren in een provinciaal landbouwprogramma dat bovengenoemde ontwikkelingen ondersteunt. Hiervoor heeft de VVD motie ingediend en de gedeputeerde

		Appelman opgeroepen om in februari met een echte landbouwvisie te komen - want wij zijn als Flevoland een echte landbouwprovincie, hier gebeurt het!
BBB	Eens	
CU	Eens	Wij zijn voor een integraal landbouwprogramma.

9. Voorkomen van schade door wilde diersoorten

Voor een aantal wilde diersoorten, met name ganzen, is populatiebeheer in Nederland noodzakelijk geworden om de schade voor de landbouw naar een acceptabel niveau te krijgen. De populaties van verschillende diersoorten hebben in de afgelopen jaren zo hard kunnen groeien door inadequaat beheer van de provincie. Daarom kan het niet zo zijn dat de rekening van faunaschade bij agrarische ondernemers terecht komt.

Stelling 1

De provincie stelt faunabeheerplannen op om de ongeremde groei van diersoortenpopulaties die voor overlast zorgen te stoppen en tot een acceptabel niveau terug te dringen.

BVNL	Eens	
CDA	Eens	
D66	Eens	Populatiebeheer is noodzakelijk, populaties moeten op acceptabel niveau zijn. Daarbij moet de balans gevonden worden tussen de belangen van voedselproductie en faunabeheer.
FVD	Eens	FVD ziet de jacht als noodzakelijk om een evenwichtige populatie in stand te houden en gewassen te beschermen.
JA21	Eens	JA21 vindt het belangrijk dat overlast gevende populaties worden aangepakt. Door middel van actief beheer houden we populaties onder controle.
PvdA	Eens	Ongeremde groei van diersoortenpopulaties moet voorkomen worden. Wel willen wij ons houden aan het landelijk beleid en de wet Flora en Fauna
PvdD	Oneens	Flevoland stelt de intrinsieke waarde van het dier centraal bij het opstellen van het faunabeheerplan en bij de behandeling van aanvragen voor ontheffingen en vrijstellingen voor het doden van dieren. Dieren worden niet vergast en de provincie verleent gemotiveerd geen ontheffing, vrijstelling of opdracht voor het doden van dieren die schade zouden veroorzaken. In plaats daarvan stimuleert Flevoland diervriendelijke maatregelen en oplossingen.
PVV	Eens	Het gedoe met de wildbeheer eenheden moet stoppen en overlast door faunaschade moet worden ingedamd tot een acceptabel (voor de boer) niveau.
SGP	Eens	Overlastgevende diersoorten moeten worden bestreden. Voor de wolf is trouwens ook geen plaats in Flevoland. (Bladzijde 5, 6 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	
VVD	Eens	In overleg met de sector moet er gekeken worden welke maatregelen er gezamenlijk genomen moeten/kunnen worden. Dit is niet alleen een taak van de overheid maar ook van der ondernemer.
BBB	Eens	
CU	Eens	Bestaand fauna beheerbeleid.

Stelling 2

De faunaschade (schade door ganzen/hazen/vossen/edelherten/wolven, etc.) aan landbouwgewassen wordt volledig door de provincie vergoed, waarbij geen aftrek plaatsvindt door het in rekening brengen van een behandelbedrag en/of een eigen risico.

BVNL	Oneens	Boeren mogen de wolven zelf afschieten ter bescherming van hun kudde (en mensen)
CDA	Oneens	Tot een bepaalde hoogte hoort schade door dieren bij het ondernemen. Aanzienlijke schade moet worden vergoed.
D66	Oneens	Ondernemers moeten alles in het werk stellen om schade te voorkomen voordat er overgegaan wordt tot afschot.
FVD	Eens	Boeren moeten beschermd worden tegen overlast van dieren.
JA21	Eens	JA21 vindt dat boeren gecompenseerd moeten worden voor schade aan hun gewassen door faunashade. Hier zijn echter wel nadere regels voor vastgelegd door de provincie.
PvdA	Eens	Vergoeding van door wilde dieren aangerichte schade wordt vergoed als er sprake is van een substantiële schade (een enkele haas kan het probleem niet zijn). Als de voorschriften zijn nageleefd moet de schade volledig worden vergoed.
PvdD	Oneens	Boeren krijgen alleen een schadevergoeding als ze kunnen aantonen dat ze alle mogelijke diervriendelijke methoden om te voorkomen dat dieren van hun gewassen eten, hebben toegepast en deze onvoldoende hebben geholpen.
PVV	Eens	Voor de Flevolandse PVV is dit onbegrijpelijk, inclusief de verheerlijking van de wolf.
SGP	Eens	Schade vergoeden. De SGP heeft in een motie de statiegeld regeling op dit onderwerp voor elkaar gekregen. (Bladzijde 6 Verkiezingsprogram SGP)
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Schade veroorzaakt door ganzen/hazen/vossen/edelherten/wolven kan volledig worden vergoed als de ondernemer op zijn beurt ook aantoonbaar er alles aan heeft gedaan om schade te voorkomen.
VVD	Eens	In overleg met de sector moet er gekeken worden welke maatregelen er gezamenlijk genomen moeten/kunnen worden. Dit is niet alleen een taak van de overheid maar ook van der ondernemer.
BBB	Oneens	Dat wordt onbetaalbaar, de regeling die er nu voor is wordt gehandhaafd, maar de wolven vinden wij ongewenst in Flevoland.
CU	Oneens	Er is altijd sprake van een klein stukje eigen (ondernemers)risico € 250,-, Schade moet wel laagdrempelig en snel kunnen worden gemeld en afgehandeld.

10. Boerenwindmolens ten behoeve van de energieopgave

Agrarische bedrijven kunnen een sleutelrol vervullen in de energietransitie. Op dit moment zorgen veel agrarisch ondernemers al voor duurzame energie van Nederlandse bodem die wordt opgewekt door zonnepanelen op daken van schuren en stallen en door windturbines die op agrarische percelen zijn geïnstalleerd. Wetgeving belemmert op dit moment echter de installatie van kleinere windmolens (ashoogte tot 35 meter) die veel agrariërs graag zouden willen installeren om te kunnen voldoen aan het door de rijksoverheid gestelde doel om de totale energievoorziening in 2050 volledig (100%) duurzaam (CO₂-neutraal) te laten zijn. Op dit moment is dat zo'n 12%. Om de klimaatdoelen te halen moeten we alle zeilen bijzetten.

Stelling

Om agrarische bedrijven in staat te stellen energieneutraal te worden moet de provincie het mogelijk maken om boerenwindmolens (ashoogte tot 35 meter) op alle agrarische bedrijven te kunnen installeren.

BVNL	Eens	Hoewel BVNL TEGEN windmolens op land is, maken we een uitzondering voor mkb met een maximale ashoogte van 35m
CDA	Eens/Oneens	We vinden dat kleine windmolens bij boerderijen moeten worden toegestaan. Die dragen bij aan het verdienmodel en duurzaamheidsstreven. Met een hogere ashoogte als nu. Dit vraagt wel om een goede discussie met de samenleving over waar, hoe, en wie welke molens mag plaatsen.

D66	Eens	Uiteraard helpen wij graag boerenbedrijven energieneutraal te worden. D66 heeft daarvoor met succes een motie ingediend die ook is aangenomen.
FVD	Oneens	FVD wil niet meewerken aan de klimaatplannen van het kabinet. Deze zijn onnodig en vooral ook onbetaalbaar. Bovendien leveren windmolens onbetrouwbare wiebelstroom en verpesten zij ons mooie landschap.
JA21	Oneens	JA21 is tegen de plaatsing van windturbines. Daarnaast past het niet in het beleid van de provincie.
PvdA	Eens	We vinden in principe dat boerenmolens geplaatst moeten kunnen worden, in aanvulling op de windmolenparken die al gerealiseerd en gepland worden. Die boerenmolens moeten dan we aan een aantal voorwaarden voldoen zoals aantonen dat ze nodig zijn voor een energieneutraal erf en in te passen in het landschap.
PvdD	Eens	Wind- en zonne-energie worden mogelijk gemaakt op locaties waar mensen, dieren en natuur er geen of weinig hinder van ondervinden. Het Flevolands verbod op nieuwe windmolens wordt opgeheven.
PVV	Eens	Het standpunt van de PVV is duidelijk. Wij zijn tegen gesubsidieerde windmolens en zonneparken. Als inwoners en/of bedrijven dit willen realiseren is dat prima, zolang ze dit betalen uit eigen zak.
SGP	Eens	Zolang het landschappelijk karakter niet wordt aangetast
Sterk Lokaal Flevoland	Oneens	Wij zien meer in het stimuleren van de aanleg van zonnepanelen op de daken en schuren van boerenbedrijven en een bijbehorende opslagbatterij waar de opgewekte stroom ook in de nacht en avond gebruikt kan worden. Daarom zijn we ook tegen de afschaffing van de salderingsregeling. Onze beoogd senator (Henk Krol nr. 27 op onze kieslijst) zal dit standpunt ook als dit in de Eerste Kamer te besluitvorming wordt aangeboden streng verdedigen.
VVD	Oneens	Voor het verduurzamen van de agrarische sector kunnen meerdere vormen van nieuwe energieopwekking worden ingezet; geothermie, wind op zee, kernenergie en kleine thorium centrales. Flevoland staat al vol met grote windparken – hier moeten geen parken aan toe worden gevoegd. Windmolens tot een ashoogte van 22 meter kunnen een bijdrage leveren in het agrarisch gebied.
BBB	Eens	Wel wordt gesteld dat ze zo weinig mogelijk opvallen.
CU	Eens	Met het doel om het eigen bedrijf energieneutraal te maken.

11. Waarderen wat goed gaat

De agrarische sector heeft in de afgelopen decennia al veel milieuwinst geboekt. In de afgelopen jaren zijn er door en met de sector allerlei projecten en programma's opgestart om nog verder te verduurzamen. De focus vanuit de politiek is helaas vooral op wat niet goed gaat. En dat frustrert, want er zijn grote verschillen tussen ondernemers en regio's en de oplossing ligt soms buiten de invloedssfeer van de ondernemer. De vraag vanuit de markt naar biologische en plantaardige producten is bijvoorbeeld zeer beperkt. Bovendien scoren deze producten niet op alle vlakken beter dan de gangbaar geproduceerde alternatieven. Niet zelden wordt er met een beschuldigende vinger gewezen en wordt er door de politiek ongenueanceerd en negatief over de agrarische sector gesproken. Dit motiveert niet en zet niet aan tot beweging.

Stelling

Om boeren te motiveren is waardering en aandacht nodig voor dat wat goed gaat. Een provinciaal landbouwprogramma dat nieuwe initiatieven ondersteunt kan hierbij helpen.

BVNL	Eens	BVNL is voor stimulatie zonder drang en dwang
CDA	Eens	Voor de waardering voor wat goed gaat heeft aandacht nodig! Er is een steeds grotere kloof tussen stad en platteland. Er wordt te weinig naar elkaar geluisterd en veel geroepen. Dit zorgt voor polarisatie aan beide

		kanten. We moeten juist zorgen voor verbinding. In Flevoland moet ruimte zijn voor gangbaar, biologisch, kleinschalig en high-tech landbouw. Het een is niet beter dan de ander. Als een programma daar bij kan helpen moeten we dat zeker doen.
D66	Eens	Naast een landbouwprogramma kan ook de sector, samen met de provincie, laten zien wat er goed gaat. Want er gaat al veel goed.
FVD	Eens	Onze boeren, de meest duurzame ter wereld, zijn een belangrijk onderdeel van dit landschap. Daarom moeten we trots zijn op onze boeren en hen vanuit de provincie goed ondersteunen.
JA21	Eens	Nederland is de tweede agrarische exporteur ter wereld en de Nederlandse expertise op dit gebied is wereldberoemd. Die kennis en kunde dienen beschermd en gekoesterd te worden. JA21 koestert de agrarische sector en vindt dat die waardering vaker getoond moet worden. Nieuwe initiatieven die hieraan bijdragen ondersteunen we dan ook.
PvdA	Eens	Natuurlijk waarderen we wat goed gaat, tegelijkertijd sluiten wij onze ogen niet voor wat er niet goed gaat of beter kan. Dit zou een onderwerp kunnen zijn in een provinciaal landbouwprogramma,
PvdD	Eens	
PVV	Eens	Zie ook 8. De boer moet uit het verdomhoekje worden getrokken, inclusief het negatieve export verhaal. Consumenten van avocado's hoor ik ook niet dat de halve wereld wordt afgereisd voordat deze in de winkel ligt.
SGP	Eens	Zowel de biologische als de gangbare sector moeten gezamenlijk naar buiten treden. Veel te veel ontstaat een beeld van goede en foute landbouw. Dat doet geen recht aan alle inspanningen die momenteel plaats vinden. Ook de overheid heeft hier een taak. Een gezamenlijke landbouwvisie helpt hier bij.
Sterk Lokaal Flevoland	Eens	Wij van SterkLokaalFlevoland waarderen onze boeren ten zeerste. Wij gaan ons inzetten dat de provincie ook juist de vele goede dingen die de boeren doen naar buiten toe te profileren. Immers geen boeren dan geen eieren, melk, kaas, brood etc...
VVD	Eens	Hier pleit de VVD al jaren voor - zie bijdrage in Statenvergadering hieronder opgenomen.
BBB	Eens	
CU	Eens	Zie ook stelling 8

12. Eigen invulling van de partijen

Toekomst

Schets in het kort hoe uw partij de toekomst ziet voor de agrarische sector in de provincie Flevoland met alle programma's, transities en akkoorden die al klaarliggen.

BVNL	BVNL stelt zich keihard op in het belang van boeren in Flevoland, geen compromissen, gezond verstand, boeren en werkgelegenheid eerst
CDA	De landbouw in Flevoland heeft de toekomst. Het is een belangrijke sector, het is beeldbepalend en heeft een grote spin-off naar andere bedrijven. Het kennisniveau en de productiviteit is hoog. We houden in Flevoland een veerkrachtige landbouwsector waarin ondernemers de kans krijgen om de beste te zijn. Of je nu gangbaar, biologisch, kleinschalig of high-tech werkt. Dit vraagt om een overheid die met de boeren meedenkt en meewerkt. Dat vraagt om duidelijke regels en snelle procedures.
D66	D66 ziet de toekomst met optimisme tegemoet. Flevoland is dé landbouwprovincie. Onze provincie heeft een voorsprong dankzij de voorsprong in kennis en de hoogproductieve landbouwgrond. Door ondernemers wordt al hard gewerkt aan een landbouw die weerbaar een toekomstbestendig is. D66 maakt zich in de Provinciale Staten ervoor hard dat die transitie soepel verloopt.

FVD	FVD wil zich inzetten om de landelijke plannen te dwarsbomen en de boerenbedrijven, die vorm geven aan ons karakteristieke cultuurlandschap en die ons bovendien van eten voorzien, te beschermen en te steunen.
JA21	JA21 ziet een blijvend vitale en centrale functie voor de landbouw in Flevoland. Daarbij vinden wij het belangrijk dat boeren een goed inkomensperspectief hebben. JA21 wil de landbouwgronden behouden voor de landbouw en boeren de ruimte geven om hun bedrijf op rendabele wijze voort te zetten. We leggen dus zo min mogelijk betuttelende regels op.
PvdA	Wij denken dat de provincie gebaat is bij een heldere definitie van een agrarische hoofdstructuur en een totaalbeeld van Flevoland welke functie we waar willen accommoderen. Daardoor weten boeren ook in de toekomst waar ze aan toe zijn.
PvdD	Alleen gezonde landbouw zorgt voor gezond voedsel voor iedereen. Voedsel dat plantaardig en biologisch is, uit de eigen regio. Want het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. En hoe het wordt gemaakt. De Partij voor de Dieren wil natuurinclusieve akkerbouw en tuinbouw met meerdere gewassen. Met akkerranden vol bloemen. En bomen en hagen rondom de velden. Landbouw op een gezonde bodem en bijvoorbeeld strokenteelt. Met respect voor de natuur en het milieu, waarbij afbouw van het gebruik van landbouwgif en kunstmest centraal. En met respect voor het welzijn van dieren.
PVV	Er komt veel op de boeren af, dat zal de PVV niet ontkennen. Maar de PVV ziet zeker een toekomst voor de boeren met toepassing van de juiste programma's ter ondersteuning die wel toekomstperspectief bieden. Er kunnen veel idiote plannen klaarliggen in Brussel en Den Haag, maar daaraan gaan wij niet klakkeloos medewerking verlenen.
SGP	De SGP zet zich sinds haar oprichting (in 1918) in voor de boeren. Op Europees, landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. De agrarische sector is de economische motor van Flevoland. De steun van het provinciaal bestuur is hard nodig. Ook onze boeren hebben stikstofruimte nodig. Zij zijn de dupe van een falend rijksbeleid. De SGP vindt dat er in Flevoland op onze hoogproductieve gronden efficiënt landbouw bedreven moet worden. Dit gebied heeft daarvoor de juiste grondtypen en voldoende beschikbaar water. Veel aandacht ook voor precisie landbouw met betere benutting van alle data die ondertussen vergaard wordt. Te veel nadruk op biologische landbouw is ongewenst en werkt zelfs polarisering in de hand. Gezamenlijk zal juist een verduurzamingsslag gemaakt moeten worden waarbij akkerbouw en veehouderij elkaar hard nodig zullen hebben. Veel nadruk binnen de circulaire landbouw voor samenwerkingsverbanden tussen akkerbouw en veehouderij. Al met al zal het provinciaal bestuur moeten beseffen dat de Flevolandse landbouw van grote waarde is voor de Nederlandse, Europese, ja zelfs voor de wereldwijde voedselketen. Daarom is het hard nodig om dit te verwoorden in een Flevolandse landbouwvisie zodat dat document als onderlegger gebruikt wordt voor diverse plannen in het ruimtelijk domein.
Sterk Lokaal Flevoland	De huidige ongeveer 500 agrarische bedrijven in Flevoland in stand houden en voldoen aan de bouwopdracht van woningen zoveel mogelijk tegemoet te komen. Energietransitie zien wij heil in de realisering van waterstof producenten
VVD	Wat is onze visie? Flevoland is voor een belangrijk deel een echte landbouwprovincie . De agrarische sector levert een belangrijke bijdrage aan de provinciale <u>economie</u> , <u>voedselvoorziening</u> en <u>leefbaarheid</u> in het landelijk gebied. De VVD is trots op die hardwerkende ondernemers in landen tuinbouw die veel hebben bereikt en die veel hebben betekend voor ons land. Flevoland heeft veel mooie natuur. We moeten zoeken naar een harmonie tussen wonen, werken, landbouw en natuur, waarbij natuur als onderdeel van de leefomgeving van haar inwoners kan dienen.
BBB	De akkoorden die nu al klaar liggen zijn een hele moeilijke opgave voor de landbouw, voor de stikstof moeten ruimere normen komen, voor de andere akkoorden moet gekeken worden of ze haalbaar zijn zodat de voedselproductie niet in gevaar komt.
CU	De ChristenUnie zet zich in om de landbouwsector in Flevoland verder te transformeren naar een toekomstbestendige landbouw. Met andere woorden; landbouw die bijdraagt aan duurzame voedselvoorziening. Een landbouw die zorgdraagt voor het in stand houden en/of verbeteren van de biodiversiteit, het klimaat en landschap. Tegelijkertijd zetten we ons ook in voor een landbouw die economisch rendabel is en zorgt voor voedselzekerheid. We hebben in Flevoland een unieke situatie waarbij de grond vele malen vruchtbaarder is dan op andere

	<p>plekken in Nederland. Ook kennen we het hoogste percentage bio boeren actief in onze provincie, belangrijk zaken die we vast willen houden.</p> <p>De ChristenUnie wil de landbouw ondersteunen om zo, samen met boeren, te zorgen dat we ook in de toekomst gezond voedsel hebben uit Nederland. Vanuit deze gedachte is de ChristenUnie een groot voorstander van de toekomstbestendige landbouw met ruimte om te kunnen blijven boeren in Flevoland.</p>
--	--

Ondersteuning

Welke punten uit uw verkiezingsprogramma zijn specifiek gericht op het ondersteunen van agrarisch ondernemers in Flevoland?

BVNL	Alle BVNL punten ondersteunen het MKB en dus de agrarische ondernemers in Flevoland
CDA	<ul style="list-style-type: none"> > Het economische verdienmodel van boeren moet verbeterd worden door goede ketenafspraken en margeverdeling. Stoppen met kartelverbod voor de voedselketen > Alle sectoren leveren een gelijkwaardige bijdrage aan de stikstofreductie waarbij reële metingen uitgangspunt zijn > Bescherming van hoogwaardige landbouwgronden zodat voedselzekerheid blijft in Nederland > Een gebiedsgerichte aanpak is nodig om alle uitdagingen goed aan te pakken. > Wet- en regelgeving moet rekening houden met praktische uitvoerbaarheid en voor langere tijd hetzelfde blijft d.m.v. een agrarische praktijktoets
D66	Ons verkiezingsprogramma richt zich op maatwerk. Wat voor een ondernemer aan de Oostkant geldt hoeft niet te gelden voor een ondernemer in de buurt van Almere. Dus geen algemene aanpak maar gebieds- en bedrijfsgericht. Daarbij ondersteund door de kennis van de agro-ecologie en hightech maar ook door de kennis van de biologische landbouw
FVD	Wij willen geen belemmeringen voor de agrarische sector, geen onteigening van onze boeren en boeren zelf laten beslissen over hun bedrijfsvoering.
JA21	<ul style="list-style-type: none"> - Zich vanuit de provincie fel verzetten tegen het landelijke stikstofbeleid - Geen gedwongen uitkoop of onteigening van boeren - Vertrouwen op de innovatiekracht van de agrarische sector - Een landelijke reparatiewet om de provincie te bevrijden uit de landelijk gewijzigde Wet Natuurbescherming uit 2019 (Stikstofwet) - De onhaalbare stikstofwaarden (KDW's) schrappen en uitgaan van de daadwerkelijke staat van de natuur - Natuurbeleid baseren op concrete waarnemingen in plaats van rekenmodellen - Het aantal natuurgebieden met een Natura 2000-stempel terugbrengen - Invoering van een opgehoogde drempelwaarde van 1 mol - Een schot tussen stikstof- en ammoniakuitstoot: geen uitkoop van boeren ten faveure van andere activiteiten - Centrale rol voor boeren in natuuronderhoud, behoud van natuursubsidies voor boeren - Geen ruimte voor de wolf in Flevoland - Geen kostbare landbouwgrond omzetten naar natuur
PvdA	In de veranderende rol van de provincie geven we aan op welke wijze de provincie haar rol wil spelen in de ruimtelijke ordening. In het hoofdstuk een toekomstbestendige economie geven we aan wat daarbij het belang is van de ondernemers en ook de agrarische ondernemers
PvdD	<ul style="list-style-type: none"> • Groene ondernemers worden beloond. Flevoland ondersteunt en koestert koplopers van eerlijke, plantaardige, biologische en regionale landbouw en geeft ze een podium. Ze brengt hun knelpunten in kaart en helpt hen verder te komen. • De provincie stelt transitiecoaches aan voor natuurvriendelijke landbouw en plantaardige eiwitteelten. De transitiecoaches verbinden bedrijven, kennisinstellingen en boeren actief aan elkaar, wijzen start-ups op subsidies en ondersteunen hen daarbij, en helpen boeren met het ontwikkelen van nieuwe, gezonde verdienmodellen. • De provincie stimuleert en helpt veehouders om te stoppen of de bedrijfsvoering grondig aan te passen, bijvoorbeeld door over te schakelen naar biologische en plantaardige

	<p>landbouw. Landbouwsubsidies worden hiervoor ingezet, in plaats van voor gangbare, vervuilende bedrijven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Initiatieven voor regionale voedselproductie en de verbinding tussen boer en inwoner worden volop gestimuleerd. • De provincie investeert in de verbinding tussen het (agraris) onderwijs en de beroepspraktijk in de transitie naar een regionale, plantaardige en biologische landbouw. • De provincie zet zich via overlegstructuren zoals het Interprovinciaal Overleg (IPO), en via de lobby in de Europese Unie volop in voor diervriendelijke, natuurvriendelijke, biologische, plantaardige en regionale landbouw. • Biologische boeren worden waar mogelijk ontzien. • De provincie nodigt proactief de koplopers in duurzame landbouw (zoals Caring Farmers, Federatie van Agro-ecologische boeren en Biocyclische vegan landbouw) uit om mee te denken over beleid.
PVV	<p>Maar wij willen zeker ook onze bestaande banen beschermen, die onder druk van Brusselse dictaten zijn komen te staan. Denk hierbij aan de visserij op Urk of de hardwerkende boeren in onze gehele provincie. De PVV wil deze mooie oer-Hollandse beroepsgroepen steunen. Gedwongen uitkoop van agrariërs vanwege stikstof onzin zijn wij pertinent tegen. Daarnaast is de PVV geen voorstander van zonneparken op landbouwgrond.</p>
SGP	<p>Landschapsbeheer, maatwerk in bodemdaling, legalisering Pas melders, subsidiëren innovaties</p>
Sterk Lokaal Flevoland	<p>Meer stadsnatuur, Landbouwgrond blijft landbouwgrond, Verantwoord beheer van schadelijk wild, alle honden en (wilde)katten moeten worden gechipt, stimuleren biologische landbouw, GEEN verplichte sanering boeren- en visserijbedrijven en géén Wolf in Flevoland (Nul-optie).</p>
VVD	<p>Wat is onze rol? De provincie regelt de ruimtelijke indeling van Flevoland en wijst / behoud landbouwgebieden en natuurgebieden aan. De Provincie is in staat de regionale belangen af te wegen en om met de relevante partijen aan tafel te gaan. Samen met het waterschap en andere partners zorgen we ook voor een schone bodem en goed waterbeheer in zowel de buitengebieden als in dorpen en steden.</p>
BBB	<ul style="list-style-type: none"> • BBB wil de voedselproductie en bestaansrecht van boeren en tuinders behouden en waarborgen. Boeren en tuinders zorgen voor voedsel en voor het beheer van ons cultuurlandschap en de natuur. BBB wil een langjarig plattelandsbeleid in Nederland met een essentiële rol voor de agrarische sector • BBB is tegen het onteigenen van boeren ten gunste van de natuur. Zolang de agrarische sector onder EU Stikstofplafond blijft, is er geen reden om boeren te onteigenen. We werken niet met wensnatuur maar stellen reële natuurdoelen zoals bijvoorbeeld Europese doelstellingen in plaats van bovenwettelijke Nederlandse doelstellingen en eisen. • Boeren moeten verplicht gecompenseerd worden voor bovenwettelijke inspanningen. Er komt pas nieuwe wet- en regelgeving als de kosten die de ondernemer moet maken, is opgenomen in de prijs van de producten. Supermarkten en overheid stoppen jaarlijks geld in een fonds waaruit bovenwettelijke inspanningen worden betaald. • Er komt een stabiel, langjarig en betrouwbaar plattelandsbeleid met een looptijd van tientallen jaren waarin is vastgelegd wie welke ruimte krijgt in Flevoland. Dit beleid komt tot stand met inspraak van plattelandsbewoners, agrarische en natuurorganisaties, bedrijfsleven, industrie en luchtvaart. Een stabiel beleid voorkomt elke vier jaar nieuwe regelgeving in de waan van de dag. • Vruchtbare gronden en het mooie cultuurlandschap op het platteland blijven beschikbaar voor voedselproductie zodat voedsel voor burgers in de stad en op het platteland lokaal kan worden geproduceerd en geconsumeerd. • Plattelandsbewoners leven in goede harmonie met boeren en bedrijfsleven. Wonen in het buitengebied betekent erkennen en accepteren dat bedrijvigheid essentieel is. Bedrijven, al dan niet actief in de agrarische sector dienen wel rekening te houden met het woongenot van alle inwoners in hun omgeving. • Jacht is essentieel voor goed faunabeheer. Zonder jacht geen gezonde fauna. Minder bureaucratische regels voor beheer jacht. Dieren die vanwege grote aantallen maatschappelijke, ecologische en economische schade veroorzaken, moeten onder het jachtregime worden beheerd. Handhaving nulstand wilde zwijnen. Hiervoor worden voldoende middelen worden vrijgemaakt.

	<ul style="list-style-type: none"> • BBB wil niet aansturen op een kleinere veestapel. Minder dieren leidt niet tot minder problemen in Flevoland. In Flevoland is een goede balans in het aantal gehouden dieren (behalve Oostvaardersplassen). Krimp van de veestapel heeft tot gevolg dat de productie naar landen verplaatst die minder duurzaam produceren en heeft zelfs een nadelig effect op klimaat- en natuurherstel.
CU	De transitie naar een circulaire, klimaat-neutrale, natuur-inclusieve en toekomstbestendige landbouw (al dan niet gangbaar, biologisch en/of aangevuld met maatschappelijke diensten) die ook economisch rendabel is, is een proces van de lange adem. Er bestaat geen blauwdruk voor de weg daarnaartoe. Maar nu al zijn er veel initiatieven en innovaties, die stappen in de goede richting vormen. De provincie kan die initiatieven stimuleren en de partners faciliteren die daaraan werken. Via het NPLG willen we juist de kracht en de kennis van de sector benutten om zo gezamenlijk te werken aan een vitale en toekomstgerichte agrarische sector in Flevoland.

Jonge boeren

Veel agrariërs in de provincie Flevoland hebben een bedrijfsopvolger. Voor jongeren die het bedrijf willen overnemen wil mijn partij zich op de volgende manieren inzetten:

BVNL	BVNL maakt zich hard voor jonge ondernemers, dus ook voor jonge boeren
CDA	Jonge boeren worden ondersteund in kennis- en bedrijfsontwikkeling door de Provincie in programma's als Boerderij van de Toekomst. Ze kunnen POP-subsidies aanvragen op duurzame investeringen bij bedrijfsovernames. Als het gaat om noodzakelijke uitbreidingen of verplaatsingen zou de RVB een rol moeten spelen in toewijzing van grond. De liberale pacht moet verdwijnen. De provincie kan samen met de gemeenten een rol spelen door vrijkomende grond te kopen en die in te zetten om strategische verplaatsingen te realiseren.
D66	De jonge boeren zijn ons kapitaal. Zij zijn hoog opgeleid en werken samen. D66 wil de jonge ondernemers behouden door hen op gebied van kennis en uitvoering van de duurzaamheidsslag. We willen hen helpen hoogwaardig voedsel te produceren met een minimum aan eindige grondstoffen en een minimum aan uitstoot en synthetische middelen
FVD	Jonge boeren moeten voorrang krijgen bij het verwerven van grond via een grondbank.
JA21	JA21 wil dat de landbouwsector in Flevoland de ruimte krijgt. JA21 ziet een blijvend vitale en centrale functie voor de landbouw in Flevoland. Daarbij vinden wij het belangrijk dat boeren een goed inkomensperspectief hebben. Wij vinden het belangrijk dat jonge boeren de zekerheid hebben dat ze het bedrijf over kunnen nemen, zonder dat ze bang hoeven zijn voor overheidsingrepen zoals gedwongen uitkoop. Wij werken aan een breed landbouwperspectief.
PvdA	Er zijn geen specifieke maatregelen ten behoeve van Jonge Boeren opgenomen, anders dat ook zij kunnen rekenen op onze steun en ondersteuning bij bedrijfsovernames, waarvoor we de Regionale ontwikkelingsmaatschappij Horizon inzetten.
PvdD	De provincie stimuleert en helpt veehouders om te stoppen of de bedrijfsvoering grondig aan te passen, bijvoorbeeld door over te schakelen naar biologische en plantaardige landbouw. Landbouwsubsidies worden hiervoor ingezet, in plaats van voor gangbare, vervuilende bedrijven.
PVV	Het provinciaal bestuur zal een landbouwvisie moeten schrijven waarin ruimte is voor de jonge boeren. De PVV zal voorstellen steunen en stimuleren waar deze groep boeren een toekomst heeft.
SGP	Zij moeten toekomstperspectief hebben. Geen zwabberbeleid. Continuïteit is nodig. De jonge boeren moeten weten waar ze aan toe zijn. Een agrarische hoofdstructuur geeft daarbij ook zekerheid. Legalisering PAS melders is voor veel bedrijven essentieel om het gesprek met banken vlot te trekken. De SGP- Flevoland wil ook de komende vier jaar weer een spreekbuis zijn naar de Tweede Kamer fractie bij rijks-onderwerpen als pacht, problemen met het RVB en bijvoorbeeld nieuwe GLB opgaven. Ook daar zien we voor ons een taak om jonge ondernemers in Flevoland stevig in het zadel te zetten.

Sterk Lokaal Flevoland	De jonge boeren kunnen op onze brede steun rekenen. Hebben we ook in ons partijprogramma opgenomen. (sterklokaalflevoland.nl)
VVD	Jonge ondernemers verdienen een toekomst. Hiervoor moeten belemmeringen in wet- en regelgeving worden weggenomen. Het vertrouwen in de sector moet worden teruggegeven – o.a. door legaliseren van pasmelders en interimers. Hierdoor gaan banken weer investeren waardoor ook jongeren weer kansen krijgen. Via onderwijs instituten – waaronder hogeschool Aeres in Dronten maar ook brancheorganisatie en banken moeten jongeren geholpen worden in hun bedrijfsovername. Daarbij worden er vanuit de innovatie proeftuinen in Flevoland stap voor stap gewerkt naar nieuwe bedrijfsvoering modellen.
BBB	Jonge boeren moeten landelijk worden ondersteund om geen ongelijkheid te krijgen.
CU	Daar waar mogelijk moet de provincie bedrijfsovername voor jonge landbouwers stimuleren en ondersteunen (denk daarbij ook bijvoorbeeld aan POP3 en/of GLB regelingen).